

LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOS
ORGANAS
LEIDZIA SPAUDOS D-JA
„SVIESA“
Redakcijos ir Administracijos
adresas:
LIETUVIS“
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764.
Tel. 4-0159
São Paulo. — Brasil.

LIETUVIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:

Brazilijoj metams 10 milreisu, psm.
6 milreisai.
Užsienin metams 15 mir. psm.
8 milreisai.
Atskiras numeris 300 reisu
Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.

REDAGUOJA
ST. VANCEVIČIUS.

8-ti METAI.

SÃO PAULO, 1936 m. Liepos - Julho mėn. 4 d.

NR. 27 (391)

Sveikinimas ir kvietimas

Atvykęs į São Paulo, sveikinu visus seses ir brolius lietuvius išėivius Brazilijoje. Atvykau į čia susipažinti su jūsų naująja šalimi ir gyvenimu, ir kartu pasidalinti su jumis įspūdžiais ir patyrimais iš savo kelionių po keturis žemynus. Ypačingai trokštu kartu su jumis paieškoti ir apsevarstyti naujesnius geresnius mūsų išėivijos gyvenimo būdus, kurie įneštų daugiau geresnio gyvenimo, iviesos ir kultūros į jos tarpą ir padėtų jai pasitvirtinti sau daugiau materialinės gerovės. Jūsų įsikurtimas šioje šalyje yra dar naujas dalykas. Jūs čia ieškote būdų geriau prikurti. Aš labai trokščiau iš savo pusės jums padėti bent savo gyvu ir rašytu žodžiu. Savo viešėjimo metu jūsų tarpe noriu padaryti visą eilę paskaitų ir prakalbų. Jų vietos ir laikas bus sveikiamos visos lietuviškuose laikraščiuose atskirai. Kviečiu visus jus be jokių skirtumų į jas atsilankyti.

Matas Šalčius.

Nauja kryptim.

Lietuviai išėiviai iškeliauo iš savo gimtojo krašto svetur vienu tikslu, būtent: surasti sau geresnių gyvenimo sąlygų. Tas tikslas, atrodo, turėtų būti niekuomet nepamirštamas ir visuomet kiekviena proga vykdomas. Ta prasme turėtų vyriausiai eiti ir visos mūsų išėivijos viešasis darbas. Deja, iš to, kas man savo kelioniu metu teko matyti mūsų išėivijos gyvenime, tiek čia, Pietų Amerikoje, tiek kitų pasaulio dalių lietuvių kolonijose, aišku, kad mūsų išėiviai savo viešajame veikime yra pamirę tą savo vyriausią tikslą.

Viešas jų veikimas šiandien susideda daugiausia iš skirstymų mūsų išėivijos visokiais politiniais, dažnai visai nerealiais, tikslais į grupes ir grupelėse iš vaidų ir kvietimų tarp grupių, tarp jų vadų, ir tarp šalp atskirų asmenų. Tokia šiandieninė mūsų išėivijos gyvenimo kryptis ypač atsispindi mūsų išėivijų spaudoje ir organizacijų gyvenime. Šiokios veikimo krypties ir pobūdžio dėka mūsų išėiviai, ypač Pietų Amerikoje, neturi didesnių, rimtų ir galingų organizacijų, kurios plačiai ir nuolatini dirbtų mūsų išėivijos moralinei gerovei kelti.

Mūsų išėiviai gyvena dažniausiai menkiausiose priemiesčiuose, dirba blogiausiu atlyginamais darbais, yra neįdrausti nei ligoje, nei senatvėje, nei kitais sunkiais gyvenimo atvejais, neturi gero savo teisių ir reikalų kaip išėivijų gyvenimo, neturi savo rimtų kultūros ir ūkio įstaigų, kurios sėkmingai tenkintų jų reikalus — vienu žodžiu yra padėjimo, kuriuo kitaip nevalia apibūdinti kaip tik žodžiu „skurdas“. Tas skurdas savo keliu trisideda prie tolimesnio nenormalaus mūsų išėivijos gyvenimo ir veikimo gilinimo, ir tokiu būdu yra susidares užburtas skurdo ir vaidų ratas, iš kuriuo jie negali išbristi. Lūūd nauisiai yra tai, kad mūsų išėiviai dažniausiai to savo nenormalaus padėjimo nemato ir nejaucia. Ner kitų, geriau susitvarkiusių, tautų išėivijų pavyzdžiai po akimis jų nereikia ir nepamoko. Parodykite jūš švedų, danų, norvegų, olandų, suomių, estų, nekaltant jau apie anglius, vokiečius, prancūzus, amerikonus ir kitas priešakines tautas, kad jų kolonijos svetur gyvenę panašiu gyvenimu kaip mūsų? Net armenai, siriečiai, graikai ir kitu, netal jau savo pažangumu pagarsėjusių, tautų išėiviai

yra geriau susitvarkę, ir savo kolonijose yra pasiekę geresnių gyvenimo sąlygų, nei savo šalyje. O mes?...

Ne! Gana šitu, visiems iki gyvam kaului įėjusių vaidų — vaidelių, skaldymų grupėm — grupėm, sraikių indrygių, šmeižtu, rungtynių dėl tuščio maisto. Metas pak.eipti mūsų išėivijos gyvenimą ir veikimą visai kita kryptim būtent, pirmiausia ūkiškojo organizavimo keliu. Jei mūsų išėivija tą ener-

RAŠYTOJAS MATAS ŠALČIUS

gija, kurią šiandien aiškva smulkių ir neprasmingų vaidų kėlimu, sunaudo tu savo ūkiškam susiorganizavimui, savo materialinės gerovės kūrimui, tai tikėkite manim, atsirastų galingos pasi turinės mūsų, lietuvių, organizacijos, kurios padėtų ir kiekvieno mūsų versle aukščiau atsistoti, daugiau užsidirbti, įsiųyti savo dailius ir kultūringus namus, salionus, klubus-ramoves, knygynus, mokyklas, bankus ir visa kita, kas šių dienų šviejesiems ir kultūringiems žmonėms reikalinga. Tai būtų mūsų padėiu, šios vašios ir jaunos šalies ir mūsų senos tėvynės naudai. To linkiu aš mūsų išėivijai Brazilijoje ir kitur Pietų Amerikoje iš visos širdies.

M. Šalčius.

P. Mato Šalčiaus paskaitos:

1. Ši šeštadienį, liepos 4 d. 8 val. vakaro Liet. Namų salėje, rua Bandeirantes, 92.
2. Sekmadienį, liepos 5 d., lygiai 2 val. po pietų Vytauto Didžiojo mokykloje, Vila Beloje.
3. Antradienį, liepos 7 d. 8 val. vakaro Dr. V. Kudirkos mokykloje, rua Lithuaniai Nr. 13, Mokoje.
4. Trečiądienį, liepos 8 d., 8 val. vakaro Dr. J. Basanavičius mokykloje rua Camacan Nr. 117, Vila Anastazijoj 5. Penktadienį, liepos 10 d. 8 val. vak. «Ryto» d-jos salėje, rua Ypiranga Nr. 118.
6. Sekmadienį, liepos 12 d., tuojau po pamaldų, Šv. Antano do Pary parapijos salėje.

Lietuvos-Vokietijos derybos

Telegramu agentūra «Havas» praneša, kad šiomis dienomis vėl prasidėjo Lietuvos — Vokietijos ekonominės derybos. Svarstomi mažojo pasienio susisiekimo ir prekybos tarp abiejų valstybių reikalai.

Brazilijos sportininkai vyks į Berlyną

Berlyne įvyksta Pasaulinė Sporto reikalai.

Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92 skubiai ir labai geromis sąlygomis išsinuomuoja mas bufetas. 3 kambariai, virtuvė ir valgykla. Sužinoti vietoje.

Ši šeštadienį p. M. Šalčius skaitys savo pirmąją paskaitą S. Paulo Liet. Namų salėje, rua Bandeirantes, 92. Pradžia 8 val. vak. Po paskaitos šokiai. Visi, visi atsilankykite!

S. Paulo Liet. Klubas.

Ši sekmadieni, liepos 4 d., lygiai 2 val. po pietų

NEPAPRASTA GEGUZYNE

D. L. K. Vytauto mokykloje, Vila Beloje

Pigiausias ir geriausias bufetas, puikus lietuviškas (p. Ozkavilos) ved. orkestras. Ta pat proza p. M. Šalčius skaitys nepaprastai įdomią paskaitą apie savo kelionę ir patirtus įspūdžius. Paskaitos pradžia lygiai 2 val. p. v. Nepasivėluokite ir nepraleiskite nė vienas šios vienintelės prozos. Pakvietimai bus gaunami vietoje. Po paskaitos šokiai ir žaidimai iki 6 val. vakaro.

Liet. S-gos Brazilijoj V-ba.

Olympiada. Į Olympiadą ruošiasi vyksti nemažai ir Brazilijos geriausių sportininkų. Rio de Janeiro mieste dabar specialiai treniruojami keli geriausi sportininkai, kurie netrukus vyks į Berlyną.

Didelė priešrinkiminė propaganda Amerikoje

Amerikos Jungtinėse Valstybėse eina smarki priešrinkiminė propaganda. Mat šiomet įvyks Amerikos prezidento rinkimas. Labai varžosi respublikonų ir demokratų partijos su savo išstatytais kandidatais. Demokratai savo kandidatu išstatė dabartinį prezidentą Roosveltą. Daug kas spėja, kad Roosveltas gausiausias balsų ir ilks toliau prezidentu.

Rio de Janeiro policijos vadas S. Pauly

Į S. Paulo atvyko Rio de Janeiro miesto policijos vadas, kapitonas Felinto Munier. Rio policijos vadas aplankė S. Paulo policijos ir kitas valdiškas įstaikas. Jam buvo suruoštas didelis bankietas.

— Šiomis dienomis Ženevoje prasidėjo Tautų S-gos sesijos posėdžiai. Posėdžiuose svarstoma daug svarbių Europos politikos klausimų. Į Tautų S-gos posėdžius atvyko ir Abisinijos karalius Haile Sallasi, kuris pasakė didelę politinę kalbą, giudamas savo tautos reikalais.

LIETUVOJE

„Lietmedis“ priims apie 100 darbininkų.

Išką laiką stovėjusi belgų lietuvių b-veš Lietmedis, moderniškai įrengta lentpiuvė birželio 2 d. pradeda darbą. Gaus darbu apie 100 darbininkų. Lentpiuvė apdirbs miškų departamento žuolus.

Naujas acetilino ir deguonies fabri kas.

Šiomis dienomis Šančiuose XIV kranto g., buvo iškilmingai atidarytas moderniniai įrengtas suspaustų acetilino dujų ir deguonies fabrikas.

Acetilinas ir deguonis vartojami autogeniam metalų suvirinimui ir plovimui. Dujų mišinio temperatūra pasiekia aukštą temperatūrą 2.000—3.000°, kurią esant metalai tirpsta. Deguonis dar vartojamas medicinos, sanitarijos ir karo reikalingas. Lietuvoje per metus deguonies suvartojama apie 60.000 kub. metr. o fabri kas gamės pagaminti iki 200.000 kub. metr. per metus, t. y. tiek, kad užtektų net karo metu. Acetilinas be metalų virinimo, kaip deguonis medžiaga pritaikomas žiburams, švyturiams, projektoriams ir kitiems švietimo įrenginiams bei signalizacijai.

Dabar bus gaminamas moderniausių būdu.

I fabriką investuota apie 500.000 litų. Reikia džiaugtis, kad, augant ir plečiantis Lietuvos ir Švedijos kultūriniam sąrašimui, plečiasi ir ekonominis bendradarbiavimas Pasaulio masto švedų pramonės koncernas pastatė Lietuvos valstybės egzistencija ir jos ateitimi, deda čia didelius savo kapitalus. Naujama fabrike turės nuolatino darbo ir nemaža Lietuvos darbininkų.

Fabrikas priklauso Akcinei „Liet. -Aga“ bendrovei.

Automatinę stotį montuoja 30 darbininkų.

Kauno miesto automatinę telefono stotį dabar montuoja dirba, kabelius tiesia, kabelius dirba, lituoja, jungia apie 30 žmonių. Stotis pradės veikti tik spalio mėn. Pradėjus veikti automatinei telefono stotei, telefonietės, kurių dabar yra apie 120, iš tarnybų nebus atleistos. Didesnė jų dalis bus išsiųsta į provinciją.

Penkmečio planui vykdyti ieškomi kreditai.

Prieš kurį laiką pašto valdyba paruošė penkmečio darbų planą, kuris apima telefono stotų, tel. grafo — telefono tinklo ir pašto trobesių statybą, pašto vagonų įsigijimą ir stambesnių telefono tinklo ir pašto trobesių remonta. I penkmečio darbų planą įtrauktas ir Šančių automatinės telefono stoties įrengimas ir su tuo susiję darbai. Be to, kitais metais numatoma aptverti grafišią tvora Kauno aero stotį.

Kadangi šio plano vykdymas numatomas dar šiais metais, todėl tam reikiama pašto valdyba ieško kreditų. Plano vykdymas kainuos apie milijonų litų.

Žuvo lakūnas vyr. pusk. Sargautas.

Birželio 2 d., atliokant perskridimą iš Kauno į Palangą, Tauragės apskr. Kvėdarnos valsč. apie 3 kilometrų Judrėnų bažnytkaimio, patekęs į audrą nukrito ir sudužo karo aviacijos lėktuvas Anbo IV. Žvaigsa ltn. Ant. Krasišnickas išsigelbėjo, išsėdėdamas iš lėktuvo su parašiutu. Pilotas vyr. puskarininkas Vytautas Sargautas užsimušė.

Žuvęs vyr. pusk. V. Sargautas gimė 1919 m. lapkričio 19 d. Panovė.

Simas Bakšys.

Mergaitė iš Lietuvos.

Laikrodis mušė dvyliką. Pro langalį į seklyčią vėrėsi aušniško šviesa. Medžių lapai atrodė sunkūs ir išėto mirgėjo mėnesioje. Paskutinė lakūnė tē sode nutilo. Niekur nė balso. Rodė visa gauta saldžiai spaudžia. Tik mano vyresnioji sesutė vartėsi lovoje ir mane apkabinosi grandžini verkle.

— Nenoriu. Neisiu už jo... Neva žuosiu...

Mano drasioje kilo maistas. Kam bėgti iš tėvynės, kam trankytis svetimose kraštuose? Mama mus visas tris labai mylėjo. Mes nežinojome kuri jai geresnė. Tėvelis... Ach, mes buvome našlaitės. Tėvelis nė maža teprisimeu. Bet ir jis buvo geras. Jis mane kilodavo, sūpuodavo, tai ant kelių pasisodindęs jodindavo. Jis mane bučiuodavo į galvelę, į veidelius į kaktą. Bet senai to gerojo tėvelio jau nebėra. Savo gležnomis rankytėmis apsvijau sesutai apie kaklą ir abi pradėjome raudoti.

Mėnuio apžiūstoje sienoje pasirodė žmogaus šešėlis, tambūrs vyriški pirštai barbeno į langelto stiklą — Mūdi dar labiau susilaudėva. Sesutė pažino tylų Povilo balsą:

— Ar jau miegate?

Kitą dieną išpirkto indutą, o po savaitės buvo vestuvės. Paskui mane nuosestė atskyrė. Aš miegodavau kitam kambarėly su mama. Vakare, po vestuvių, aš pritykinus pasžiūrėjau į senąjį kambarį pro raktą skylutę. Povilas su sesute buvo vienu du ir kažka tyliai kalbėjo. Paskui abudu išsirengė iki baltinių ir sugulė abu į vieną lovą — Man pasidarė pikta. Povilas, tas gražusis Povilas, kuris tiek kartų mane glostė, glamonėjo, ant rankų supo ir bučiuavo dabar priklausė tik vienai mano sesutei. Ir tur būt, dabar jis višai ir negalvoja apie mane... Aš neiškenčiau ir pabėdžiau į duris, bet mama pačiūpsui už rankos nutempė mane į kitą kambarį:

— Tegul miega. Netrukdyk...

Oi, toji mama! Dėr pernai Povilą su šiuota išvannuojau, kai šis vieną kartą mums bevakarėniau įjinto įlindo pro langelį ir pasisėdėjo mūdiejui kambari. O dabar?... Dabar, kada jis tam pačiam kambari vienasrūškis su Onyte guli lovoje, man liepa įjeus netrukdyti. Ji visai nežino, kad aš Povilą taip pat myliu. Aš myliu šimtą, o gal ir tūkstantį kartų stipriau negu sesutė. Bet

žio apskr. Raguvos valsč. Juostininkų kaima. I kariuomenę įstojo savanoriu 1932 m. gegužės 1 d. 1934 m. lapkričio 1 d. baigė karo aviacijos mokyklą, buvo pakeltas į jaun. puskarininko laipsnį ir gavo II rango karo lakūno vardą. 1935 m. lapkričio 1 d. buvo pakeltas į vyr. puskarininko laipsnį. Iki pat žuvimo velionis buvo 6-toj eskadrilėj.

Nustatyta uniforma sportininkams.

Organizuojantis prie kiekvieno kultūrinio klubo sporto sekcijai ir sudaribus jau pakankamam skaičiui, Darbo Rūmai sportininkams-futbolininkams nustatė šitokią aprangą: vienas komplektas: bucai, megstinės kojinės ir kelnaitės.

Uniforma Darbo Rūmų sportininkams bus bendra, būtent: žalos megstinės, juodos kelnaitės ir juodos kojinės. Tokia uniforma privaloma visų rūšių Darbo Rūmų sportininkams.

Netrukus uniformuotus savo sportininkus pamatysim žalioj pievelėj oseringiančias.

Ieško užkasto turto.

Latvijos laikraščiai rašo, kad dabar Latvijoje gyvenęs buvęs rusų caro karininkas Jefimovas atsiuntė vienam Lietuvos advokatui įgaliojimą, kad pradėtų ieškoti Varėnos apylinkėj jo paties karo metu užkasto lobio. Tas lobis esąs užkastas ūkininko Kvaracėjaus laukoje. Esą, minimas advokatas jau pradėjęs daryti žygių ir norėjęs visą ūkį iš to ūkininko atpirkti, bet visa beda, kad ūkininkus nesutinka savo žemės parduoti. Tokiu būdu buvęs karininkas Jefimovas atvykęs į Lietuvą pata ieškoti to lobio, nes jis jį yra užkastęs 1914 metais, kai rusų armija vieikėtu būdu stumiamas iš Lietuvos. Tie užkasti pinigai priklauso Renekampfo armijai.

Studentijos Jūros Diena.

Gegužės 31 d. ir birželio 1 diena Klaipėdoje įvyko Lietuvos akademinių jaunimo Jūros Diena.

Atvyko Klaipėdai akademinių jaunimo apie 1500 žmonių. Po pamaldų, apie 11 val., visos korporacijos su savo vėliavomis, išsiriikiavusios pagal senumą, dviejų orkestrų lydymos, patraukė per miestą į pajūrį. Čia ties uosto švyturiu, įvyko iškilmingas aktas ir prisaika jūrai.

Po prisaikos visi šventės dalyviai, orkestrai pritarant, sugiedojo tautos himną.

Birželio 1 d. 9 val. korporacijos su vėliavomis nuvyko prie žuvusių už Lietuvos pajūrio laivų ir ten padėjo prie paminklo studentijos vainiką. Vėliava Jūros Dienos dalyviai uosto laivais išplaukė aplankyti kopas. Grįžę iš Neringos, kupini geriausių įspūdžių studentai vakare traukiniais išvyko kas į Kauną, kas į Dotnuvą.

Vis gerėja kaimo gyventojų būklė.

Kauno laikraščiai rašo, kad dabar Lietuvos kaimo gyventojų ekonominė būklė vis darosi geresnė. Ūkininkai dabar žymiai daugiau turi pajamų už javus, piena, litus ir kitus žemės ūkio gaminius. Dėl to ūkininkai ir daugiau gali pirkti, o kai šie daugiau perka, tai ir prekyba bei pramonė labiau sustiprėjo. Kai kuriose prekybos šakose pastebimas didesnis gyvumas. Pramonėje taip pat šiemet daugiau dirbama, negu tuo pat laiku praėjusiais metais. Naujų pramonės įmonių šiemet įsisteigė 8, kurioms sunaudota 830.000 litų. Žemės ūkyje šiais metais daugiausia plečiamas pienukystė, kurios gamyba padidėjo ke- liolika procentų. Gyvulininkystės srityje daugiau auginama karvių ir arklių, kurie kas kart vis labiau brangsta.

TIK «LIETUVY» PASISKELBĖS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAUDA. SKELBIMU KAINOS PRIEINAMIAUSIOS.

aš dar tik trylikos metų mergytė ir tūriu miegoti su mama...

Jaunesnioji sesutė lankė gimnaziją. Taip, mūsų Bronė buvo gimnazistė. Ji dėvėjo kavines spalvos uniforminę suknelę su baltu apikakle ir juoda žiurkė su plėtiniais antpečiais; jos kepurytė puošė sidabro ženkliukas. Ji gyveno mieste, į namus pravažiavo šventėms. Kai ji eidavo per kaimą, visi bernai lydėdavo akimis, o merginos pavydėjo... Ji buvo gražutė kaip stiną ir visi ją myrė.

Onutė, tapusi Povilience, kartu su savo vyru, kaip buvo sutarta, išvažiavo į Argentiną. Irgai aš pereyvenau krizę... Man galėjo ir sesutės ir Povilo, to Povilo, kuris savo žvilgsniu valė mane, kuris pavėrė mano dar vaikišką širdį. Bet, metai po metų, aš pažinau gyvenimą, pamaniau savo vaikišką tuštybę. Dabar man skaudėjo širdį, kad turin būti namie ir nekartą su užaromis raudojau.

— Manyte, lolsk ir mane į miestą... Mane užtarė dėdė ir kitais metais ir aš buvau jau gimnazistė.

Naujas gyvenimas buvo be galodimoms, o kada pastebėjau kad manimi nevienas domisi, savo krūtinėje pajutau kad tikrai malonu gyventi... Moksle pasirodė mano gabumai, niekad niekad nesiskundžiau pamokomis dėl to ir mokytojai mane mylėjo.

Kartą man patiko aukštas lieknas dainų mokytojas. Prie pjanino jis tokiu gamonėjančiu žvilgsniu pažvelgė į mane, kad aš pajutau stiprųjį širdies plakimą, ir kraujas mušė į galva... Mano skruostai degė, o balsas kimo.

— Panele Jule, tamsta sergi? — pastebėjo mokytojas. Aš nuleidau galvą ir mašinaiškai išėjau iš muzikos kambario. Mokytojas mane palydėjo į butą. Paskui... Ir pasilinksminuose su juo daugiausia šokdavau.

Drągūs man pavydėjo. Micete sklido kalbos, kad jaunutė gimnazistė neduoda ramybės riantam mokytojui, kad ji atripsė visų dėmesį... O kai vieną kartą bežalidama klasėje kruviniai prasklaidė vaida, pramonė kad, esą jo atstumta, norėjau nusizudyti. Mama nušūdė ir iš ketvirtos klasės mane parsivežė namo... Dabar mano galvoje kilo tikrai juodos mintys, bet nusprendžiau nepasiduoti pagandai.

Namie žinau rimtai šeiminkauti. Apyšėnė mūsų pirktą švitejo, darželyje klestėjo gelės, o svariai išrėvėtuose daržuose rūpestingai palaistomos bujojo daržovės. Vėštos ir kaulės pajuto naują šeiminkautę: maži paigė paršiukai tarpiai augo viršumai branglūs beketinis, vištos klegėjo gužose, karvės pradėjo duoti daugiau pieno, o gaidys reguliariai kas nakt prieš aušra linksmi skelbdavo naują dieną...

(b. d.)

Kokius metalinius pinigų turės Lietuva.

Kaunas. Elta. Ministerių Kabinetas gegužės 29 d. priėmė monetų įstatymą. Priimtu įstatymu, monetų kalamos ir jų leidimas į apyvartą yra išimtinė valstybės teisė. Monetos kalamos iš aukso, sidabro, vario-aliuminijaus ir bronzos. Kalamos šitokios monetos: aukso monetos po 50 litų, sidabro monetos po 1 litą, 2 litas, 5 litas ir 10 litų, vario-aliuminijaus monetos po 10, 20 ir 50 centų ir bronzos monetos po 1 centą, 2 centus ir 5 centus. Aukso monetos gali būti kalamos ir privačių asmenų sąskaiton. Monetų modelius, kaltinų monetų skaičius, kaltinų tam tikros vertės monetų skaičių, monetų lydinio sudėtį ir monetų kalimo sąlygas nustato finansų ministeris. Monetų kalimo pėnas eina į valstybės izdo monetų fondą. Finansų ministeris turi teisę per 12 mėnesių, šiam įstatymui pradėjus veikti, kadinti dar tokias sidabro monetos, kokios nustatytos monetų įstatymu, veikiančių šį įstatymą išleidžiant įstatymo atitinkami nuostatai taikomi ir sidabro bei vario-aliuminijaus monetoms. Nukaltoms pagal monetą įstatymą, veikiančių šį įstatymą išleidžiant. Sidabro ir vario-aliuminijaus monetos, nukaltos pagal monetų įstatymą, veikiančių šį įstatymą išleidžiant, keičiamos į monetas, nukaltas pagal šį įstatymą, duodant litą už litą. Nukaltų pagal veikiančių, šį įstatymą išleidžiant, monetų įstatymą sidabro ir vario-aliuminijaus monetų išimimo iš apyvartos laiką nustato finansų ministeris. Valstybės izdo monetų fondui priskiriamas ir monetų fondas sudarytas monetų įstatymu, veikiančiu šį įstatymą išleidžiant.

Šiuo dienu Palestina.

Ryšių su kilusiais neramumais, Palestina vėl patrankia visų dėmesi. Anglų žurnalo „The Economist“ žinioms, praėjusiais metais Palestinon imigravo apie 60.000 žydų iš Europos. Žydų skaičius Palestinoje kasmet smarkiai auga. 1931 m. žydai iš bendrojo Palestinos gyventojų skaičiaus, kuris siekė 1.050.000, sudarė 175.000, arba vieną šeštadalį visų gyventojų. Per paskutinius ketverius metus žydų skaičius Palestinoje dvigubai padidėjo, ir dabar žydai sudaro ketvirtadalį visų Palestinos gyventojų.

Trijų svarbiausių Palestinos miestų — Jeruzalė, — Tel-Avivo ir Haifos — gyventojų dauguma sudaro žydai. Ypač smarkiai išaugo Tel-Avivas. Aukščiausi jis buvęs tiksliai Jaffos pramone. Dabar yra didžiausias miestas Palestinoje su 130.000 gyventojų. Jeruzalė turi per 100.000 ir Haifa per 80.000 gyventojų.

Aplink šiuos miestus paskutiniu laiku įsikūrė visa eilė fabriku. Jau kelinti iš eilės metai išdo pajamos prakoka išlaidas. Tuo būdu susidarė rezervų fondas, kuris šiandien siekia apie 148 mil. auk. Banknotų apyvarta kuri 1929 m. siekė tiksliai apie 52 mil. a. šiandien jau siekia per 118 mil. a. Ypatinai įdomus reiškinys Palestinoje yra smarkus žydiškų kooperatyvų augimas. Š. m. pradžioje Palestinoje buvo įregistruota iš viso 757 kooperatyvų. Iš kurių 684 priklausė žydams ir tiksliai 73 arabams. Beveik visas žydų ekonominis gyvenimas Palestinoje yra suorganizuotas kooperatiniais pagrindais; žemės ūkis, pramonė, transportas, statyba, prekyba ir kreditas priklauso daugiausia kooperatyvams.

Talka!

Savo gyvenime kiekvienas žmogus turi draugų. Be draugų būdina ir gyvenimas darosi mašinaiškas... Mūsų fizines jėgas nuolat atkovoja sunkus ir neišvengiamas darbas ir tik doro polsio metu tegalime atstokautinti. Bet pasukti niūru gyvenimą šia kryptimi yra nelengva. Reikia geros, sveikos nuotaikos, reikia skatinančių akstingų ir dvasinio pasitenkinimo momentų, reikia kilnaus ir aiškaus gyvenimo tikslo. Bet kas gali visai tai sužadinti? Kas gali duoti šias neįkainojamas gėrybes? —

Darbas, pozityvus darbas, duoda materialinę naudą, kuri yra pagrindas į žmonišką gyvenimą... O žmogus savo gyvenime yra narys šeimos, tam tikros klasės, tautos ir visuomenės. Jis bendrauja ir drauguoja, jis reikalauja ir patenai duoda. Žmogus savos gyvenybės kaina gelbsti savo draugą gyvybę, didvyriškai miršta už savųjų laisvę, gerovę ir garbę. Juk nelaimingiausias įdarbas pasaulyje yra žmogus be draugų.

Su draugais mes kalbamės, pasi daliname džiugiusnius ir sielvartais, draugams mes atveriam širdį... Ir gyvenimo našta, rodo, palengvėja. Pagaliau, grupė draugų sudaro pajėga, kuriai daug lengviau siekti žmonių būtinų medžiaginių ir dvasinių turto.

Bet yra dar viena rūšis draugų, kurio niekad neišplepa patikėtos paslapties, kurie praskaidrina kartais juodas mintis karie visada tik paremia savo patarimais ir p-tyrimais. Ir už visa tai jų nereikia vestis nei į restoraną, nei vaikinti pas save; jiems nereiki fondyti nei alaus nei pinigos, nei papiruso... Tai apausdintus žodis! Tai knyga ir laikraštis! Kas skaito knygas ir laikraštis, tas giliau pažįsta gyvenimo prasme, randa naują keliu savo būties pacerinimui. Jo siela tampa jautri savo būties pacerinimui. Jo siela tampa jautri savo žmoniškumui ir nors protarpišis pakyla aukščiau kasdieniško pilkojo gyvenimo. Žmogus tye atgimsti.

Todėl mes kviečiame visus į spaudos talką. Tegul šis liepos mėnuo bus spaudos platinimo mėnuo. Kartu su Lietuvoje žėdinčiomis liepomis tegul šia pražysta mūsų siela, tegul mūsų kolonijai užverda naujas gyvenimas! Kiekvieną liuoslaikiu minutę panaudokime tik savęs tobulinimui, tik praplečimui mūsų dvasios horizontu.

Patys skaitykite ir kitus rašiklį me skaityti draugijų knygvnuose turimas knygas, lirkime naujų užsiprenumerokime patys ir kitas prikabinime užsiprenumeruoti nors po vieną lai kraštį. Jūsų dėžiuosimui „Lietuvis“ jau šiuo num. pradėdint, reformuojamas Jau dabar pakeičiamas ancaiviu raides ir žinių sugrupavimas, padauginamą aktualijų. Tilps daugiau žinių iš vismo meninio ir ekonominio mūsų kolonijos gyvenimo, bus rimtų straipsnių gyvenančių lietuvių kolonizacijos problema, prekybos ir pramonės galimybės ir kt. Bet netruks ir lengvų pasiskaitymu eilėraščių, apysakų, romanų ir juoku. Kiek išteklių leis, stengsimės laikraštį iliustruoti.

Dabar „Lietuvyje“ bendradarbiauti pasizadėjo keletas gabiu žurnalietu, rašytojų. Į jų tarpe ir didžiausias lietuvis keliauninkas, šešių gražių knygu „Svečiūse pas 40 tautų“ autorius p. Matas Šalčius. Jis, apkelavęs Europą, Aziją, Afriką ir daugybę salų, dabar keliauja po Pietų Amerikos valstybes ir ieško ypatingai geru viotu lietuviams kolonizuotis. Jis gerai pažįsta darbininkų ir ūkininkų gyvenimą, patsi yra darbo žmogus ir visų darbą mėgstančių draugus. Tat sekite, skaitykite kiekvie na „Lietuvio“ numerį, kad nepraleisto-

te nė vieno jutos nardingo jo žodžio! Mūsų laikraštį dar reikalaujame daug korespondentų iš fabriku, prekybos įmonių ir fazendų. Stipkite nuotraukas, rašykite iš visų Brazilijos kampu ir kitų valstybių. Rašykite paprastai teisingai, trumpai ir aiškiai; tiek ir tiek lietuvių, tiek kainuoja maistas, draubuzis, butas, darbo prankiai; tiek ir tiek uždirbame, tokios ir tokios darbo sąlygos; tokiois ir tokiois sąlygomis galima įsigyti žemę ir kita nuosavybė, to ir to mums trūksta ir kita.

Visi gerbiami Skaitytojai atsakykite į „Lietuvio“ anketa, kad redakcija žinotų daugumos skaitytojų pageidavimus laikraščio reformos reikalu.

Laikraščio platintojų naudai duodame kiekvieną penktą prenumeratą. Kas suras keturis prenumeratorius ir prisus pinigus, penktą gaus dovanai! Be to, pasižymėję korespondentai ir laikraščio platintojai gaus vertingų dovanų. Tat visi į talką! Suraskime visi nors po vieną naują prenumeratorių.

Skaitytojai, nuo Jūsų priklauso laikraščio tobulėjimas. Kuo daugiau bus prenumeratorių, daugiau skelbimų, daugiau bendradarotų ir laikraštis bus didesnis ir įdomesnis.

Tad į talką visi! Į talką spaudintam žodžiui!

Redakcija.

„Lietuvio“ anketa Nr. 2.

1. Ar senai Tamsta laikraštį skaitai ir kada jis daugiau Tamstai patiko? (Nurodyti metus, laiką ir p.)
2. Ar tvarkingai ir kokiois dienomis Tamsta gauti „Lietuvį“?
3. Ar perki „Lietuvį“ pavieniais numeriais, ar prenumeruoj?
4. Kas Tamstai „Lietuvyje“ patinka ir kas nepatinka?
5. Kurie straipsniai Tamstai labiausiai patiko? (Pažymėti straipsnių pavadinimus ir autorius).
6. Ar visi straipsniai Tamstai gerai suprantami? Nurodykite, kurie buvo per sunkūs ar nesuprantami.
7. Kokių straipsnių, apysakų, žinių ar kitų dalykų Tamsta norėtumei „Lietuvyje“ rasti?
8. Ar patinka Tamstai „Lietuvio“ išvaizda, šriftas, straipsnių, žinių ir t. t. sutvarkymas?
9. Kokiu daugiau pageidavimų Tamsta turite?

Į visus šiuos klausimus aiškiai su rašyti atsakymus ir neatidėliojant siųsti Redakcijai.

Atsakymus bei pageidavimus prašome rašyti visų skaitytojų, bendradarbių bei talkininkų tiek iš provincijos, tiek iš Šašo Pauro miesto Šašo Pauro mieste gyvenančių skaitytojų, kuriems patogiau, už laiškų paduoti tiesiog į Redakciją, nesiunčiant paštu.

„Lietuvio“ Redakcija.

Klaipėdos hitlerininkams Vokietijoje moki pyragai...

„Pariser Tageblatt“ Nr. 904 praneša, kad kai kuriems Klaipėdos buvusiesiems aršiemis vokietininkams Vokietijoje pasidarė labai šilta. Garsus dvarininkas Kraus, kuris savo laiką buvo Klaipėdos kr. seimelio pirmininkas, dabar, pasak laikraščio sėdi koncentracijos stovykloje.

Panašiai atsitiko ir buvusiam konzulai Lozas Jahnui, kuris pasirodė vienu Škotijos banke laikė gausiai Klaipėdos krašte uždirbtus savo pinigus ir nieko apie tai buvo nepranešęs devizų kontrolės įstaigai.

Toliau laikraštis praneša, kad panašiai trešiamame reiče su „nemalonumais“ susidūrė visa eilė Klaipėdos krašte buvusių turtingų pirkliai, kurie dabai būdami darbo nepaprastai uoln Vokietijos naudai, Pav. buvęs stambiausias automobilų pirklis Klaipėdoje Loekė, kuris netegaliai perėjo į Vokietiją ir nusinešė 1½ mil. litų, tą pinigų neteko, nes pinigus vokiečiai konfiskavo. Jis pats įpėjęs pabėgė į užsienius. Panašiai iš vieno buvusio stambiaus dviračių pirklio vokiečiai visus pinigus konfiskavę, o jį patį pasodinę į koncentracijos stovyklą. Pagaliau ir vieno buvusio klapėdiųjų pirklio Kerio vokiečiai konfiskavę apie 1¼ mil. litų, o jį patį pasodinę į kalinimą už tai, kad jis apie turimus pinigus nieko nepranešė vaidžiai.

Kauno ponai suskato mokytis prancūziskai

Paskutiniu metu pastebta, kad kauniečiai smarkiai susidomėję prancūzų kalba. Kai kurie aukšti politikai, daug aukštų valdininkų, žymių žmonių puolos ir bendrai aukštuomenė suskato mokytis prancūzų kalbos. Kai kurie iš jų lankė lietuvių—prancūzų d-jos prancūzų kalbos kursus, tačiau dauguma nandojasi privačių mokytojų pagelba. Esant tokiam dideiian pareikalavimui žymiai pakilo prancūzų kalbos pamokų kaina. Norintiems dabar gauti kerensio mokytojo, sunku jo sulaukti, nes pas geresniuoms net eilė laukiančių būna. Kuo ne visi prancūzų kalbos mokytojai, dabar taip užversti pamokomis, kad kartais dėsto net iki 22—23 val. vakare. Priešingai, angų kalba, kuri yra nandinesne praktiškame gyvenime, bet nesadnai saliuoouse, susidomėjimas labai mažas ir tik kai kurie hizieriali mokosi angų kalbos.

Ministeris Lozoraitis vyks į Tautu Sąjungos susirinkimą

Į Tautu Sąjungos pilnaities posėdį, kuris prasidės birželio mėn. 23 d. vyks taip pat užsienio reikalų ministeris St. Lozoraitis. Lietuvos delegacijos sudėty be pirmininkaujančio ministerio St. Lozoraitio dar bus kaip numatoma įgalioti ministeriai Paryžiuje Kilmas ir Prahoje Turauskas ir asmenų sekretorius dr. Bačkys.

Galimas daiktas, kad ministeris St. Lozoraitis pasinaudodamas proga dar sustos kai kuriuose vakarų Europos sostinėse, kur pasiūnats su žymiais didžiausių valstybių atstovais. Manoma, jog ministeris Lozoraitis atsilankys Paryžiuje pas naują Prancūzijos užsienio reikalų ministerį Delbos.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno lietuviu — išivio pareiga skaityti didžiausį, įdomiausį ir pigiausį visoje Pietų Amerikoje savaitraštį „LIETUVIS“.

Vietos lietuvių gyvenimas.

RAŠYTOJAS IR KELIAUTOJAS M. ŠALČIUS ATVYKO Į S. PAULO

Praeitą sekmadienį, birželio 28 d. Sorocabana traukiniu atvyko vienas žymiausių Lietuvos rašytojų, «Svečiuose pas 40 tautų» autorius p. Matas Šalčius. Į São Paulo rašytojas M. Šalčius atvyko beveik netikėtai. Tik šeštadienio vakare buvo gauta iš Corumbá (Matto Grosso estad.) telegrama, kad p. M. Šalčius atvyksta į S. Paulo. Sorocabana stotyje gerbiamąjį svečią pasitiko ein. konsulo pereinąs p. St. Remencius, «Lietuvio» redaktorius St. Vancevičius, mokytojas S. Bakšys, at. kap. J. Čiuainas ir dar keitiolika vietos lietuvių.

Visus p. M. Šalčių sutikusios kartu su juo, red. St. Vancevičius nufilmavo mažą gerb. svečio filminų aparatų.

Rašytojas M. Šalčius apistojo Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92. Dabar gerb. svečias laiko lietuvių organizacijos, redakcijos ir atskirus žymenius mūsų kolonijos veikėjas bei šiaip asmenis.

Rep.

RAŠYTOJAS M. ŠALČIUS SKAITYS VISĄ EILĘ PASKAITU.

Atvykęs į S. Paulo rašytojas ir keliautojas p. M. Šalčius, įvairiose S. Paulo miesto rajonuose skaitys visą eilę lib. idomių paskaitų apie savo keliones po pasaulį ir josa patirtus įspūdžius.

Kiekvienam lietuviui bus nepaprastai įdomu išgirsti p. M. Šalčiaus paskaitą. P. M. Šalčius yra netik vienas žymiausių Lietuvos rašytojų, bet ir didžiausias lietuvių keliautojas, apkeičęs beveik visą pasaulį. Visi lietuvių privalo nepraleisti šios vienintelės progos ir į p. M. Šalčiaus paskaitas gausingiausiai atsilankyti.

Pirmąją paskaitą p. M. Šalčius skaitys šį šeštadienį Liet. namuose, rua Bandeirantes Nr. 92.

Kadangi rašytojas M. Šalčius keliauja savo lėšomis, tai visos ruošianios paskaitos daromos su pakvietimais, kad tuo nors truputį paremti jo kelonę.

Pakvietimai bus gaunami vietose.

MOKYTOJO S. BAKŠIO PASKAITA

Praeitą šeštadienį Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92 S. Paulo Liet. Klūbas surengė paskaitą savo nariams ir svečiams. Paskaitą skaitė mok. S. Bakšys.

Prelegentas plačiai ir vaizdingai papasakojo apie dabartinį Lietuvos kultūrinį, politinį ir ekonominį gyvenimą. Paskaita buvo labai įdomi ir klausytojams padarė gražų, malonų įspūdį. Vietos lietuviams ypatingai buvo įdomu plačiau išgirsti apie Lietuvą, jos gyvenimą ir daromą pažangą visuose srityse.

Svečias.

VAKARINIAI KURSAI

Prie Vysk. M. Valandžiaus liet. mokyklos veikia vakariniai kursai suaugusiems. Kursus lanko nemažas sveičias vietos lietuvių. Kursus veda šios mokyklos vedėjas S. Bakšys. Kursuose dėstoma lietuvių kalba, aritmetika ir bendrieji dalykai. Kursantai dar priimami. Užsirašyti gali pas mokyklos vedėją vietoje.

Kursantas

VERTA SUSIPAŽINTI

Mums praneša, kad kompanija «Cooperação Imobiliária o Financiera», (Turto Statybos ir Finansų Kooperacija) gavo iš Brazilijos federalinės valdžios koncesiją ypatingam namų statybos planui, kuris sudarytas kooperacijos pagrindu.

Lietuviams, kurie perka žemės sklypus ar nori statyti išimokėjimui namus, verta arčiau susipažinti su šios kompanijos planu ir siūlomomis sąlygomis. Minėtoji kompanija dirba ir vienas lietuvis, kuris lietuviams gali suteikti reikalingą informaciją.

L-i s

PRASIDĖJO MOKSLAS LIETUVIŲ MOKYKLOSE

Liepos mėn. 1 dieną po 20 dienų atostogų, visose S. Paulo lietuvių mokyklose prasidėjo mokslas. Po atostogų nekuriuose mokyklose padidėjo mokinių skaičius. Į Dr. V. Kudirkos mokyklą Mokoje užsirašė apie 20 naujų mokinių.

Tėvas

SUGRĮŽO LIETUVOS KONSULAS

Trečiadienį, liepos 1 dieną, sugrįžo iš Argentinos Lietuvos Konsulas S. Pauly p. P. Gaudys.

Rep.

GALIMA GAUTI P. M. ŠALČIAUS RAŠTUS.

«Lietuvio» redakcijoje dar galima gauti pirkti mūsų žymiausio keliautojo ir rašytojo šiešis tomus «Svečiuose pas 40 tautų». Visų šiešių tomų kaina 55\$000. Siunčiant į provinciją 60\$000.

Tai vienas geriausių ir gražiausių veikalų iki šiol išleistų lietuvių kalboje. Ši knyga ne tik labai įdomi, bet ir didžiulį vertingą, nes priveria duris į plačių pasaulį. Joje nepaprastai vaizdingai ir įdomiai aprašomi p. M. Šalčiaus kelionės įspūdžiai ir nuotykių, keliantų po 40 pasaulio tautų.

Rep.

NEI DARBO NEI PINIGŲ

V. Anastasio. Prieš kelis metus mūsų broliai lietuvių, nežinodami gerai vietos gyvenimo ir kalbos, dažnai buvo išnaudojami visokių aferistų, kurie iš jų išviliodavo paskutinius krūvinių prakaitu uždirbtus reišius. Šiuo laiku panašūs įvykiai jau daug rečiau pasitaiko. Tačiau visgi atsiranda vienas kitas, kurie norėdami greit pralobti arba gerą darbą gauti susirizta su aferistais ir lieka apgauti.

Štai neseniai čia gyvenantis lietuvis Dominikas Valenta metė Anglezos geležkelio dirbtuvėse darbą ir inėgė 2:000\$000 garantijos pastoj dirbti pas kokį tai gydytoją. Po kelių dienų darbdavys diugo be žinios, o kartu su juo ir užtatas. D. Valenta liko be darbo ir be pinigų.

RUOŠIASI STATYTI VAKARUS

Mėocia. Jan apie metus laiko šitame rajone nebuvo vakarų su programa, kurių vietos jaunimas gerokai pasiilgo. Tą programą pasiilgimą pagaliau pajuto ir organizacijos ir ėmė ruošti statyti vieną kitą vakarą.

18 liepos mėn. vakarą su vaidinimu ir sportiška programa (Boksas,

akrobatika ir t. p.) stato «Lithuanijos» šio rajono skyrius. Kiek vėliau žada statyti ir kitos organizacijos. Gerai būtų, kad šio rajono organizacijos, sekdamas botmetirėčių pavyzdžiu, rengtų vakarus bendrai. Taip, rodos, būtų visoms naudingiau ir kultūringiau.

Mokietis

NAUJOJI «LITHUANIJOS» VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Naujai išrinktoji Sporto S-gos «Lithuania» centro valdyba jau pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. mok. L. Gaigalas vice-pirm. — Br. Šukevičius, izdėm. — V. Degutis, sekret. — E. Pažera ir v-bos narys M. Andriulevičius.

Linkime naujai valdybai sėkmingai dirbti lietuvišką kultūrinį darbą.

BOM RETIRO SPORTININKAI RENGIA DIDELĮ VAKARĄ

Ateinantį šeštadienį, liepos 11 d. «Lithuanijos» Bom Retiro skyrius rengia didelį vakarą Liet. Naujų saėje, rua Bandeirantes, 92.

Programoje bus vaidinama labai įdomi Zematės komedija „Trys Mylimos“. Veikalą režisuoja mokytojas S. Bakšys.

St. Vancevičius.

Motociklu po S. Paulo provinciją

(rašas iš 25 Nr.)

VARGAS SU MOTOCIKLU

— Ten, per upę nėra tilto — teks keltuvu keltis, — perspėjo p. Vosylis. Privažiuojam upę. Pasirodo, kad statomas didelis naujas geležbetoninis tiltas, tačiau dar nebaigtas ir per jį važiuoti negalima.

Važiuojam prie keituvo.

— Sô amanhã, — sako mums pris upės stovis mulatas. Šiandien, girdi, keituvus nesikeis į kitą pusę. Štai tau ir «stop mašina». Ką dabar daryti? Išėjus, kad motociklo turim išvažiuoti ir eiti pėsti, arba nakvoti prie upės. Tietė gi šioje vietoje gerokai plati. Vis tik po didelio vargo pavyko surasti vaikėžą, kuris sutiko vaiteliu pervežti motociklą.

Patys perejom per naujai statomą

tiltą. Laimingai persikėlė per upę vėl sėdam ant piešimo arkljo. Motoras stiprai suurzgė, spaudams melynų dūmų srovę ir mes leidžiamės tolyn. Čia kelias dar blogesnis — daug smėlio ir dobių. Parvažinę keičtą kilometrų pasukėm prancūzų cukraavendrių fazandų keliu. Čia kelias lygus, geras, kaip stiklas. «Rudge» išvyto greitį net iki 90 kilometrų į valandą. Tik vėjas švilpia!

PRANCŪZŲ CUKRAUS FAZENDOS

Apie Porto Feliz ir Capivary miestus yra devyntos didžiulės vienos prancūzų kompanijos cukraavendrių (cukrinių kanų) fazendos. Važiuojant per šiu fazendų laukus matosi visai kitoks, europietiškas vaizdas. Negalima įsivaizduoti, kad čia Brazilija. Didžiulės žemės plotai, kiek akys užmato, apodinti cukrinėm nendrėm. Vieta čia labai pakili, bet daugumoje lygi kaip stalas. Po visus fazendų laukus pravažtas puikus kelias. Taip pat visi laukai išraižyti mažu geležinkeluku. Tais keliais suvežama cukrinės nendrės į

fabrikus. Minėtoji kompanija turi tris didelius cukraus fabrikus: Porto Feliz Capivary ir Piracicaba miestuose. Žemė čia gera ir derlinga, daugiausia «terra roxa».

— Tokiais keliais, tai malonu važiuoti, — džiaugiuosi. Lėktime tolyn. Žmonių niekur nesimatoma. Tik didelė cukravendrių jūra žaliuoja.

Pravažinę keletą kilometrų sutiko vieną «capivarą». Sustabdom mašiną. Klausiam kiek kilometrų iki Capivary. Apie 20, girdi. Paklausinėjam apie fazendas ir kitką. Malonus ir mandagus brazilas pasako mums, kad artimiausioj fazendoj gyvenas vienas rusas — visų šių fazendų viršininkas, pavardė Piratinski Važiuojam toliau.

NAUJA BĖDA

Keletą kilometrų pravažinęs sustojame prie vienos kažkokios budoės. Toliau negalima važiuoti — skersai kelią padėta kartis. Tuojau atsirado keli «capirai», su kelio sargu krėščykli ir pareiškė, kad be leidimo šios fazendos kelinis važinėti negalima. Mums liepa važiuoti į fazendą gauti pravažavimo leidimą. Aiškina, kad nežinojome ir prašom praleisti, bet nieko negelbėti. Reikia grįžti keturis kilometrus iš kelio į fazendą gauti leidimo. Aš lieku laukti p. Vosylus važiuoja vienas. Po 15 minučių grįžo su leidimu. Leido važiuoti toliau, bet įspėjo, kad dar privažiuosime vieną «re-gatką».

Teisybė. Vėl už keletos kilometrų nauja kliūtis. Neleidžia be leidimo pravažiuoti Čia užvara padaryta prie fazendos. Kaip tik šioje fazendoje gyvenas Piratinski. P. Vosylius palieka mane su motociklu, o pats eina leidimo prašyti.

Įsikalbu su kelio «sargu». Jis man papasakojo, kad žmonės visose fazendose skursta. Mokamas labai mažas atlyginimas, o dirbti reikia labai daug ir sunkiai. Darbininkai uždirba tik po 5—6 milrejus į mėnesį. Daugiau sia dirba vietiniai brazilai (dauguma juodukai ir mulatai). Svetimiečių mažai esą, o lietuvių nežinau nei vieno. Kiek žinau, prieš keletą metų šiose fazendose gyveno ir dirbo keitiolika lietuvių šeimynų.

Bendrai šiose fazendose darbininkai 2 rones gyvena skurdžiai ir vargijgal.

Su plepiu «capiru» kalbėjau gerą vdiandą. Vosylius nu leidimu dingo kaip į vandenį. Sugrįžęs papasakojo, kad rusas Piratinskiš labai maloniai priėmęs, vašinę alumi ir t. t. O svarbiausia, kad labai graži ir simpatiška buvosi Piratinskiš žmonelė... Gal kartais ir verta dėl gražios moters kokią valandą ir veltui sugauti.

Vėl sėdam raiti ir pleškinam atgal. Pasirodo, kad toliau fazendos keliu važiuoti vis tiek negalima ir reikia grįžti į savivaldybės pravestą kitą kelią. Grįžtam. Bet tik įsukus į «valdišką kelią» reikėjo dantis sukandus sėdėti, kad nuo kratymo liežuvio nenuskautum. Biauressį kelią sunku ir įsivaizduoti. Gerai, kad motoras puikiai veikia ir kopis į kalną kaip ant pečiaus, šoka per duobes ir griovius, rausia smėlį ir čiastiek neša mus tolyn. Tokiais keliais su tockilu važiuodams gali labai greitai be galvos likti.

(b d.)

TIK «LIETUVIŲ» SKAITYDAMAS VISKĄ ŽINOSI.

St. Vancevičius.

Rio de Janeiro lietuviai.

(Pabaiga)

P. Žadiminas maloniai mus visus vaišino iki pat sutemų. Čia irgi susidarė didokas malonus ir gražus vietos lietuvių būrelis. Atrodo, kad čia visi lietuviai gražiai savo tarpą sugyvenavieni su kitais artimais bendraiviais ir rintai rūpinasi savo ateitimi, savo gyvenimu.

Visi Merity lietuviai labai susirūpinę lietuvių mokyklos steigimu. Jau nuo senai čia studijuojamas ir diskutuojamas lietuvių mokyklos klausimas, bet vis sutinkama daug sunkiai negalimų kliūčių. Svarbiausia kliūtis bene bus ta, kad čia vietos mokyklinio amžiaus vaikų esą tik apie dešetka. Iš Rio miesto važnėti taip toli mažiems vaikams neįmanoma. Galvojama prie mokyklos įsteigti mažą bendrabutį, kad iš miesto atvažiuotų vaikai galėtų bendrabutyje gyventi ir mokytis. Bet ir čia susidaro visokių sunkumų, kuriuos, tačiau, Rio lietuviai pasiryžę nugalėti. P. V. Tumonis pasakė:

— Mes savimi nesirūpiname. Mes jau nenutautasime. Esame lietuviai ir jais liksime, bet mūsų vaikai? Jais mes privalome rūpintis. Mes norime, kad ir mūsų vaikai lietuviais būtų. Dėl jų mes ir rūpinamės lietuvių mokyklos reikalu.

Iš visu pasikalbėjimų ir patirtų įspūdžių, galima buvo spręsti, kad Rio lietuviams mokyklos reikalas yra vienas opiančių. Jie visi, be skirtumo, šio reikalo yra susirūpinę ir daugelis jų prašė manęs šiame reikale, kiek galima padėti ir padaryti Žygiu Lietuvos Konsulate S. Pauly bei DULR.

„Vilnieš“ sąjūna su vietos lietuviams tikrai gauti mokyklai veitui nemažą sklypą, ant kuriuo, selaku gal galima bus koku nors būdu pastatyti nuosavus mokyklos namus su bendrabūdiu. Čia mokykla apmokėtų steigti ir dėl to, kad berods, apie 10 lietuvių šeimynų turi nuosavus namukus. Įsisteigę mokyklai, galimas diktas, kad čia lietuvių skaičius žymiai padėtų.

Svarbus yra ir lėšų klausimas. Bet vietos lietuviai yra pasiryžę visas kliūtis nugalėti ir lietuvių mokyklą įsteigti.

Jau gerokai sutemus, atsiveikinu su p. Žadiminu ir kitais vietos lietuviams. Nekurie palydėjo mus net iki stoties.

Sugrįžę į Rio, apie 9 val. vak. su „Vilnieš“ valdybos nariais užėjau į sėdos patalpą. Čia pavakariuotam ir pasikalbėjimo įvairiais reikalais. Vėliau atsiveikinu su visais ir su p. Saurausčiu nuvykome į jo butą pasitarti dar kelis reikalais.

Dažkų rugiapūtė piautuvais.

IŠVAŽIUOJU.

Iš Rio išvažiavau pirma dieną iš ryto (birželio 15 d.) pirmuoju traukiniu. Kiek kartų teko Rio de Janeiro būti, tiek kartų iš jo parsivežiau gražių, malonių įspūdžių. Ne tik pabrasto gražumo miestas su savo stebuklinga gamta sužavė žmogų, bet taip pat maionių ir gražių atsiminimų palieka nuosirdūs ir draugiški Rio de Janeiro lietuviai.

Gamtos milžiniškas šaldytuvas.

Sovietų mokslininkai Sibire atrado prieš tūkstančius metų palaidotus milžiniškus mamutus, didelius vabalus, varles ir kitus gyvius. Ir kas stebėtiniausia, kad mamutas taip išsilaukė, kad mėsa gera, atšaldžius kraujas bėga, viduriuose surastas jų maistas, tartum tie milžiniai būtų gulęje koktame didžiuliu šaldytuve. Iš tikro taip ir buvo.

Toliau eja šiaurėje, prie pat Ledinių jūrų, pasikeitus gautai į šaltą, jie sušio ir išigūdie ne tūkstančius, bet šimtus tūkstančių metų, kaip tili mokslininkai speja. Gauta ielaukė juos geriausioje tvarkoje ir dabartinis žmonijos moks-

nus. Sparnai galas nuo galo yra 28 colių ilgio, dabriau per dvi pėdas. Sparnai prie vabalio usrgi, toliau juodi o galai vėl margi. Vabalų krūtinės tamsios, kūnas marnas, o galva, tartum tik iš dviejų milžiniškų asių ir susidaro.

Mokslininkai atrado daug tų vabalų kauliukų ir specialiose mašinose iš jų išpėrėjo naujus vabalus ir užaugino.

Pirmoji oro virėja.

Anglų lėktuvu bendrovė Londono — Paryžiaus oro linijoje viename iš lėktuvų įrengė restoraną. Amerikoje lėktuvuose restoranai jau seniai įvesti, o Anglijoje tik dabar pirmą syk pabandoma. Pirmoji šio „oro lufeto“ šeimyninė virėja yra 21 metų londonietė Dafine Keil. Iki šiol iš panelės buvo maistinė biore. Ji moka puikiai virti ir paruošti įvairiausius gėrimus. Ji kalba 5—6 kalbomis. Dabar daug anglų inteligentiškų moterų siūlosi į oro bendrovę tokiomis sąlygomis.

„Lusitanijos“ turtai.

Kaip žinome 1915 metų gegužės 7 d. netoli Airijos pakrantės vokiečių povandeninis laivas psekandino transatlantinį keleivinį laivą „Lusitanija“. Su tuo laivu paskendo 1124 žmonės ir daug turto. Po karo daug sykių buvo bandyta tiksliai nustatyti vietą, kurioje šis milžiniškas laivas guli jūros dugne. Bet vis nepavyko. Neseniai buvo pranešta, kad paprastais Airijos žvejams pavykę surasti „Lusitanijos“ psekandimo vietą. Pagaliau nauja ekspedicija, Džimas Žaratas nusileido į jūrų dugną ir atradęs laivą, įėjo į jo patalpas. Dabar bus daroma nauja ekspedicija, kuri atradus tas patas naras. Ekspedicija vyksianti specialia nauju laivu „Opkris“. Manoma, kad laive esą briliantų ir aukso, o taipogi pinigų už ketų milijonų svarų sterlingų. Na, dėl tokios sumos verta ir pasidarbauti.

las, patyrimai, praktika, duoda progą sužinoti, kas toje milžiniškoje senovėje gyveno.

Komisijai ir ekspedicijai vadovavo profesorius Petras Keptoriūv. Dabar vėl Leningrado Mokslo Akademijos ir muziejaus profesoriai ir kiti mokytis žmūnės išvyko tyrinėti Sibire senų gadyntų liekanas.

Be to, mokslininkai surado daug visokių kitokių buvusių gyvių ir vabalų. Atrado milžiniškus vabalus, kurie turi per dvi pėdas ilgio, po keturis spar-

A. Majus.

Negrai Brazilijoj.

(Specialiai „Lietuviui“)

(pabaiga)

Tačiau abolicionistų judėjimas tuo nesibaigė. Ir toliauėjo suvarkus mitingai, atsišaukimai ir straipsniai laikraščiuose už visiška vergų paleidimą. Josė do Petrocinio dar studentas tebebučiamas rašė laikrašty „Gazeta de Noticias“ karistus straipsnius už visiška vergų paleidimą. 1880 metais birželio mėn. 19 d. atvyko į Rio de Janeiro Carlos Gomes. Jo atvykimas pavirto milžiniškomis šoukilimėmis. Petrocinio ir Paula Ney ant laivo iš sustikimo dalyvių surinko tam tikrą pinigų sumą, kuri buvo įteikta „Gearay“ autoriui, kad šis išpirktų visą vergų. Liepos 27 d. vakare per vieną spektaklį Brazilijos kompozitorius pagėrbti atvyko scenoj buvo išpirktas ir paskelbtas laisvu vergas Julijonas, kas parteris su kaisvė neapsakomas ovacijos.

Visuotinio vergų atleidimo ideja triumfavo tautos sąmonėje. Nežinint stiprios opozicijos, „Abolicionistų Konferencija“ veikė darydama stebėtinus darosus žygius. Grobė vergus, laisvino juos ir siuntė į Coarā, siėpė juos kilom buse, įrengtose nuolaidesnėse vietose. Visų svarbiausias darbas čia ruošiant visuomenės opinią vergų paleidimui.

1883 metais pasirodė Abolicionistų Manifestas, kuris sukėlė tikrą paniką vergų laikytojų tarpe. Tas manifestas buvo perskaitytas viešame susirinkime Pedro II teatro prie 2.000 publikos, kurį jį sutiko su didžiausiu entuziazmu. Tuo tarpu, t. y. 1884 m. kovo mėn. Ceara paskelbė vergų atleidimą. Nuo 1883 m. ligi 1884 m. kovo mėn. visos Ceara municipalijos buvo paskelbusios vergų paleidimą.

Iš Fortalezaos atėjo į Rio de Janeiro to tokio turinio telegramas:

„Kovo m. 24 d. 11 val. 10 minutų: pirmasis kaitynės laimėjome. Prašėte imperatoriai, kurie abolicionizmas mes serbime, tačiau nežūrint valdžios persekiojimų Ceara yra laisvas“. Ta žinia tiesiog apsuvalino sostinę. „Abolicionistų Konferencija“ suruošė bazarą — kermesė vergų naudai. Iškilnės tęsėsi keletą dienų. Netrukus Cearā pavyzdį pasekė Amazona, pasikliai ir Rio Graude do Sul.

1884 m. parlamento deputatas ir ministerio pirmininko sūnus Rodolpho Dantas įnešė į atstovų rūmus įstatymo projektą šėliu dešimtų metų seniams vergams paleisti. Parlamente kilo visiška audra: net reikėjo sesiją vždaryti. Tuo reikalu buvo ministerių kabinetui

pareikšti keli nepasitkėjimai ir pagailos. 1885 m. tas projektas buvo atmettas.

Pasiūlydamas iš ministerio vietos Dantas buvo sutiktas milijonieris ovelionis, į uras atsakė karšta prakalba, šitaip pabaigta: „esu patenkintas, kad patenku į tuos rankas“. Po Danto to vieta užėmė Sarrico ir Contegine, kurie suaktyvė varžė abolicionistiniū dūdė imą.

Bet 1887 m. visi reikalai nutrypo kita linkme. Nuo 1884 m. abolicionistinis judėjimas ėmė rasti daug pritarėų kariuomenės eilėse.

Todėl valdžiai bevertant abolicionizmo praeidėio rano didelė nesantaika tarp karinės ir civilinės valdžios. Ta nesantaika pavirto kuo ne atvira kovai bei buvo kariuomenė įsakyta vandyti pabėgėlius vergus. „Karinis Klubas“ su Dodoru prieky atvirai pareiškė protesta.

To reikalo nebebuvo galima toliau vilkinti. Šimtais ir tūkstančiais bėgo vergai iš fazendų. Visa tauta jaudino vergijos įtekimas Brazilijoi. Net ir konservatyvikiškaisi fazendieriai pamatė kad abolicionistai netrukus laimės.

Petras II buvo Europoj ir rintai sirgo, o regenciją turėjo princesė Izabelė, kai 1888 m. ministerių kabineta iš Contegines paėmė João Alberto. Šis išiskiai pamatė, kad valdžia geruoju ar piktuoju turės abolicionistams nusileisti. 1888 m. gegužės m. 3 d. sosto kalboj niekas daugiau neinteresuavo tautą, kaip vergų atleidimas. Gegužės mėn.

8 d. Rodri o Silva valdžios vardu įteikė parlamentui taip laukiamą projektą: „Deklaruojamas vergijos panaikinimas Brazilijoj“. Viena momenta parlamente kuo didelis sumišimas. Tačiau svair buvo sudaryta komisija projektui atsverti. Po kelių minučių pritraukos grizo komisijai susitępdama panaikinti apie tą valdžios projektą. Parlamente buvo prašomas skubotumas tam projektui svarstyti.

Šiuo kartu projektas parlamente beveik nesutiko jokio priešinimo, nes juk patys vergų laikytojai buvo tą projektą įteikę. Senate tas projektas praėjo tuo pačiu greitumu, kaip ir atstovų rūmuose.

Daukiausią priešinos senatorius Paulino de Sousa ir vis dar spėliojo, kad vergų atleidimas sukels didelę suirutę visos šalies gyvenime. Bet sužinojęs, kad princesė regentė atvyksta iš Petropolio pasirašyti priimta įstatyma, tai savo kalbą baigė šiais žodžiais: „būdamas džentelmenas negaliju leisti, kad tokios aukitos Jerachijos dama turetų čė manęs laukti“.

Dantas pranešė, kad regentė Iukia parlamentarines komisijos 3. val. vakaro. Todėl greit išvyko Paço ir po trumpos prakalbos buvo patiekias princesei pasirašyti pėrkamame surašytas vergijos panaikinimo įstntymas, kitaip vadinamas „auksinis arba 1888 m. gegužės mėn. 13 dienos įstatymas“.

Tauta nebežinojo džiaugsmo ribų.

(pabaiga 6 pusl.)

Kodėl yra nedarbas?

Su kiekvienu neigiamu reiškiniu, su kiekvienu negerove kovojama šalinant tas priežastis, kurios sukėlė šį reiškinį ar negerovę. Tačiau kovai su nedarbu šis metodas beveik nepritaikomas, nes nedarbo priežastys nėra pakankamai aiškios. Nedarbas pareina nuo daugelio veiksnių, kurių didelė dalis yra tarptautinio pobūdžio.

Dėl nedarbo priežasčių nuomonės labai skirtingos. Čia tam tikrą vaidmenį vaidina žmonių grupių socialiniai interesai ir socialinė pasauli žiūra. Daugelis laikosi nuomonės, kad mechanizacija (masinių vartojamas) yra svarbiausia nedarbo priežastis.

Ši klausimą mums jau šiek tiek teko nagrinėti anksčiau.

Negalima sutikti ir su nuomone, kurie norėtų teigti, kad dabar visokeriopų gėrybių pagaminama tiek daug, kad jų nesuvartojama, todėl naujų darbų jėgų į gamybą neteks įtraukti, nes esamųjų visiškai pakanka. Iš čia daroma išvada, kad nedarbas esąs nuolatinis reiškinys. Tačiau ši išvada nėra tikra. Tas faktas, kad visur skandinavų jūroje kava, kitur deginami kviečiai, dar kitur naikinami gyvuliai, visiškai nerodo, kad visokių gėrybių pasaulis tikrai yra perteklius. Kiekviename pasaulio krašte rasime žmonių, kuriems trūksta ir duonos ir mėsonės ir kavos. Mūsų pačių tarpe beveik negalima rasti žmogaus, kuris nenorėtų įsigyti vienokį ar kitokį daiktą, bet neįstengia. Taigi, matome, kad pasaulio gėrybių nėra pagaminta tiek daug, kad dalis darbininkų žmonių turėtų būti išstumta iš gamybos proceso.

Jei dalis žmonių reikalingų gėrybių «nėra kur dėti» ir jas netenka naikinti, tai tai rodo, kad per mažai suvartojama. Žmonės neįstengia įsigyti sau reikalingų daiktų.

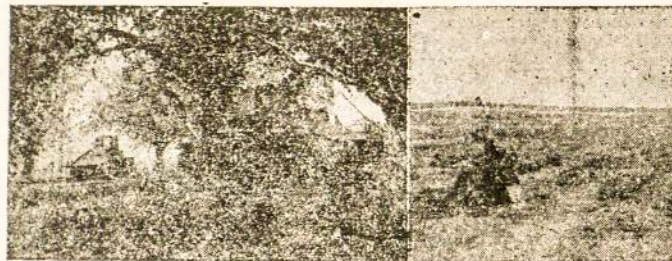
Nedarbas yra vienas iš daugelio pasaulinio ūkio negalavimo — ekonominės krizės — reiškiniai.

Krizės eigoje mes galėjome stebėti šiuos reiškinius. Pradžioje įvyksta didžiulio, pasaulinio masto, Vienos banko «Creditanstalt» katastrofa, kurios griuvėsių skeveldros, tarytum kokia vis labiau įsibėgėjanti, vis labiau didėjanti karnų «lavina» greitu laiku persimetą į Vokietiją, parbloškia milijonikus Berlyno — bankus, stipriai paliečia Angliją, nutraukia sterlingų svarą nuo tvirtos auksinio inkaso, kiek veltau daužu Jung. Amer. Valst. «prosperyti» (gerbūvio) iliuzijas, nuverčia dolerį nuo jo aukso sosto ir visą laiką pakeliami duoda daužu ir mažiau skaudžius smūgius. Viso pasaulio kredito ir notų bankams... Bankinė katastrofa pakerta žmonių pasitikėjimą bankų leidžiamais pinigais — notomis sukėlė žmonėse ūkiškai ir politiškai nesveiką gyvo aukso troškui, neleidžia pradėti bet kurių rimtesnių žygių pasaulio ekonomikai stabilizacijai...

Daugelio prekybos ir pramonės įmonių likimas glaudžiai susijęs su bankų likimu. Žlugus bankui, daug įmonių negali ištesėti savo pasivadėjimų, turi užsildaryti ir darbininkai netenka darbo. Vienos įmonės žlugimo dažnai skaudų smūgį suduoda ir kitai. Žlug-

gant bankams, daugelis žmonių, kurie dar vakar jautėsi esą pasiturį, kurie patikėjo tiems bankams savo sutaupus, lieka be cento. Kai vieni žmonės lieka be darbo, kiti netenka savo tutaupu tai gyventojų perkamoji galia menkėja. Atsiranda vadinamoji perprodukcija, tenka siaurinti gamybą ir dar labiau didingą. Kad perprodukcija yra sumažėjusio suvartojimo padariny, galima spręsti iš to, jog kai kuriose pramonės šakose krizės metu gamyba nukrito iki 60 proc. ir dar daužu, ir vis tik dar didelį gamtinių atsargų kuli sandėliuose.

Matome, koks yra krizės ligos ir plėtojamosi vaizdas, bankai bankrotuoja, įmonės netekę kreditų užsidaro, žmonės netenka sutaupų, suvartojimas mažėja, gamyba siaurinama, nedarbas auga. Kadangi viso pasaulio ūkiškasis gyvenimas glaudžiai susiję, tai vieno krašto katastrofa paliečia ir kitus kraštus, kurių kaltaisiais tenka nukentėti ir nekaltiesiems.

Kariuomenės vadas gen. št. pulk. Raštikis per kariuomenės pratimus poligone. Greta užmąskuotos tanketės.

Ūkiškų požiūriu didelė žala daro ir žymiai nedarbą padidina atskirų kraštų vieno nuo kito atsitverimus. Kiekvienas kraštas stengiasi gyventi savo ištekliais. Kiekvienas kraštas, drausdamas įvežti iš kur prekės didina ten nedarbą, bet kartu didina nedarbą ir pas save, nes užkerta kelią savo prekių išvežimui.

Mes čia nesitarėme išaiškinti nedarbo priežastis, kurios čia tik labai bendrais bruožais tepalietėme. Tačiau matome, kad tiek pasaulio, tiek atskirų kraštų ūkiškame gyvenime įvairūs reiškiniai yra tarpusavyje sąveikoje, susiję vieni su kitais, susipainioję, susitarplioję. Čia susipina ne tik atskirų visuomenės grupių — grupelių interesai, pažiūros, pasaulėžiūra, siekiami astros, bet ir tarptautiniai interesai. Čia susipina ūkio reikalai su politiškais reikalais. Pasidaro tikras rezėnys. Tokį rezėnijį sunku atnarpinti, žmonės jame plakasi kaip musės voratinkly. Iš čia aiškėja, kad nedarbo priežastys nėra taip paprastos, kaip kai kam atrodo. Todėl ir kova su nedarbu yra be galo sunki ir be didelių pastangų kiekvieno atskiro krašto ir be tarptautinio bendradarbiavimo beveik neįmanoma. Mums pačių geros valios dar nepakanka nedarbui nugalėti, ir gerbūviui sukurti. Tačiau pastangos reikalingos.

K. Korsu.

(pabaiga iš 5 pusl.)

NEGRAI BRAZILIJOS.

Minia įsiveržė į Paço sales, plojo ir rykavo, princesė ir abolicionizmo kovotojai buvo ašoberti gėlių kruvomis, visur čjo karštos prakalbos. Iškilimės tęsėsi dešimtys dienų. Ne be reikalo Brazilijos istorininkai šį įvykį dėl jo masto ir reikšmės greitina su nepriklausomybės paskelbimu.

PARDUODAMA CHACARA PENHOJE

5 minutės atstu nuo bondės. Ir ten pat dar parduodami dveji namai su 3 kambariais ir virtuve kiekvienas. Išimtinai pigia kaina. Mažas įnašas ir likusi suma išsimokėjimui labai lengvomis sąlygomis.

Sužinoti: rua Benjamin Constant, 7-A 3 andar. S. Paulo.

Kiekvieno lietuvių namuose turi būti vytiš.

Vytis — gražiausias lietuvių namo papuošalas. Gražų, ant šilko dažytą vytiš su aksomo kraštais, galite gauti «Lietuvio» redakcijoje tik už 10 milzeisų. Siunčiame ir į provinciją. Persiuntimas į provinciją kainuoja 28000. Visi lietuvių pasistenkintie įsigyti šį gražų ir kiekvienam lietuviui brangų papuošalą vytiš. Ant šilko pieštas vytišs netekad nenublunka ir gali būti dėtas į rėmus.

* * *

JEI NORITE SIUSTI PINIGUS I LIETUVĄ

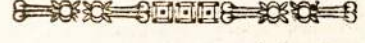
litais (notomis, arba čekiais) — kreipkitės į Liet. Namus, rua Bandeirantes Nr. 92. Daromos piniginių perlaidos Lietuvą (litais) greitai, sąžiningai ir geresnėmis sąlygomis, negu kitur.

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Skanus valgiai ir mandagus patarnavimas. Mėnesinis pensjonas. Pietūs ir vakarienės už 1\$700 tik pas

POVILA ROMANOVA
Rua José Paulino, 151, (Rom Retiro) São Paulo.

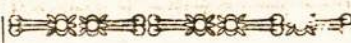
Valgykla ir pensjonas.

Skanus pietūs ir mėnesinis pensjonas. Duodami pietūs į namus. Kainos prieinamos. Užkeikt pas

JULĖ ŠIMANAUSKIENE
Vila Anastacio, Rua Alvarenga Peichoto 85.

Reta proga, už 5:500\$060 namai su žeme. 10% įnašų. Likusieji ilgalaikiniams išsimokėjimui.

C. I. S. Rua Benjamin Constant 7-A salės 19 ir 20. S. Paulo.

DIDELĮ DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1936 METAMS.

LEITE VIGOR

Geriausias pienas São Pauly
S. A. Fabrica de Productos Elimenticios
VIGOR
Rua Joaquim Carlos, 174 S. Paulo
Tel. 9-2161, 9-2162, 9-2163.

Linksmą laiką praleiskite aplanke

Bar Rio Branco

Kampas gatvė
VISCONDE RIO BRANCO IR VICTORIA
Kiekvieną Vakara
Rusų orkestras su dainomis.

Turto Statybos Ir Finansu Kooperacija

autorizuota BRAZILIJOS FEDERALINĖS VYRIAUSYBĖS DEKRETU Nr. 43393 iš šių metų balandžio 25 d.

VIDNINTĖLĖ S. PAULY, kuri patogiomis sąlygomis STATO NAMUS, PERKA IR PARDUODA SKLYPUS pačiame S. Paulo mieste ir visose priemėščiuose.

NAMU STATYBA IR SKLYPU PARDAVIMAS GERIAUSIOMIS, IKI ŠIOL DAR NEBUVUSIOMIS SĄLYGOMIS. Namų ir sklypų pirkėjai dalyvauja BRAZILIJOS VIDAUS PASKOLOS LŪŠIME. Tokiu būdu pirkėjas gali tikėti, kad jo sklypo ir namų vertė kiekvienu momentu gali būti gražinta grynais pinigais.

Mūsų statybos planas yra praktiškas, ypatinai darbininkams labai priimanamas, sąžiningas ir visiems suprantamas. Žemės sklypų kaina su gražiais, patogiais namais tik už 8000 milreisų ilgalaikiam išsimokėjimui. Mokėdams po 35\$000 į mėnesį Tamsta gali tapti sklypo ir namų savininku!

Mūsų statybos ir pardavimo planas sudarytas kooperacijos pagrindais, todėl yra geriausias, patogiausias ir kiekvienam priimanamas.

Mes turime puikiausių sklypų beveik visuose S. Paulo priemėščiuose. Užteikite pas mus ir įsitikinsite mūsų įstaigos sąžiningumu bei susipažinsite su visomis mūsų plano smulkmenomis.

TURTO STATYBOS IR FINANSU KOOPERACIJA.

Rua Benjamin Constant Nr. 7-A 3 andar.

„Lietuvio“ prenumerata papiginta!

1936 metams „Lietuvis“ į Lietuvą ir užsienį kainuoja tik 15 milreisų (6 litai), pusemečiui 8\$000 (3 litai). Į Pietų ir Šiaurės Ameriką: metams tik 12\$000, pusemečiui 6\$000. Pasiskubinkit užsą yti „Lietuvį“ savo giminiams bei draugams į Lietuvą, Argentina, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiksit jiems didelį džiaugsmą!

„Lietuvio“ adresas:

Caixa postal 1764 S. Paulo — Brazilija.

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske.
- 2) José Paulino vaistinėje,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Mekoje, kampas Av. P. de Barros kioske.
- 5) Menkaičio krautuvėje S. Annoj.
- 6) Ant Largo da Sé kioske (prie laikrodžio).
- 7) Kirilansko krautuvėje, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“, Redakcijoje visomis dienomis.

ADVOKATAS

DR. A. F. CESARINO JUNIOR

Teikia įvairius juridinius patarimus lietuviams veltui. Taip pat veda visokias bylas teismo įstaigose. Lietuviai, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis įstaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreiptis pas advokatą Dr. Cesarino Junior.

Praça da Sé, 83 1º andar

Tel. 2-3885

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip yra: kontraktus, visokius liudijimus ir t. t.

Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32.

Tel. 2-6393

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laisdos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapimo, kraujo, mikrobuų ir t. t.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampas Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, sales 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Tel. buto 2-5068.

DĖMESIO!

DĖMESIO!

Per „LIETUVIO“ Administracija Tamsta gali išsirašyti šiuos lietuviškų laikraščius, išeinančius kas savaitę:

1. «DIRVA», didelis ir įdomus Amerikos lietuvių savaitraštis, išeinamas Cleveland mieste. Kaina metams 12 milreisų, pusemečiui 6\$000.
2. «AMERIKOS LIETUVIS», didelis ir įdomus laikraštis, išeinamas kas savaitę Worcester mieste. Kaina metams 12 milreisų, pusemečiui 6 milreisai.
3. «PIETŲ AMERIKOS ŽINIOS», 12—16 pusl. savaitraštis, išeinamas Argentinoje. Kaina metams 10 milreisų, pusemečiui 6 milreisai.
4. «SVYTURYS», Argentinios lietuvių laikraštis katalikiškos krypties. Kaina metams 10 milreisų, pusemečiui 6 milreisai.

Visus minėtus laikraščius galima užsisakyti „Lietuvio“ Administracijoje rua Bandeirantes, 92. Pinigus siusti šiuo adresu: „Lietuvio“ caixa postal 1764 laiške pažymint, kokį laikraštį norima užsisakyti.

„Lietuvio“ Redakcijoje galima pirkti ir pavieniais numeriais visokių lietuviškų laikraščių.

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą	
Astrida	14. 6. 36.
Jos. Charlotte	14. 7. 36.
Astrida	14. 8. 36.

Kainos pigios.

Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išievybės klausimais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklaustimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą litaais per Lietuvos Banką.

Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

PASAULY

SIS - TAS.

Didelės liūtys Urugvajuje

Ji Montevideo pranešama, kad Urugvajuje liūtys padarė milijonų nuostolių. Daugelyje vietų smarkiai nukentėjo pasėliai. Kalkur sunaikinti gyvenami namai ir nutrauktas susisiekimas.

Sausra Kanadoje.

Kanados vakaruose ilgą laiką siaučia didelė sausra, padariusi milijonus nuostolių. Nekuriose vietose jau du mėnesiai, kai nebuvo lietaus. Labai nukentėjo kvičių ir kitų kultūrų derlius.

Baisi sausra siaučia ir nekuriose Šiaurės Amerikos valstijose.

Pilietinis karas Kinijoje

Pilietinis karas Kinijoje tęsiasi toliau. Karas įgauna kaskart aštresnes formas. Kantono kariuomenės dalys žengia pirmyn ir stengiasi susijungti su Nankino kariuomene, kad paskutini bendromis jėgomis nukreipti karą prieš Japoniją. Tuo tarpu Rytuose kasdien laukiama naujų įvykių. Sovietų Rusija taip pat stiprina savo kariuomenės dalis Mončolijos pasieny.

Kintjos—Japonijos santykiai labai įtempti.

Žyda ir karinė prievolė Vokietijoje

Vokietijoje paskelbtas naujas įstatymas, kuriuo einant, karinei prievolei atlikti pritamami ir metisai su žydais. Gryno kraujo žydai į kariuomenę bus imami tik karo metu, bet jiems nebus duodama aktyvinių dalyvauti svarbesniuose karo veikimuose.

Didelė traukinio katastrofa Odesoje

Birželio 2 d. Odesoje įvyko didelė traukinio katastrofa. Keleivinis traukinys susidūrė su prekiniu. Užmūstas mašinistas ir 6 keleiviai. Keletolika žmonių sunkiai sužaištų.

Ginčai Tautų S-goje

Tautų S-gos posėdžiuose eina atitrūs ginčai. Daugiausia ginčų suėle Abisinijos ir sankcijų klausimas. Daugelis Europos politikų yra nusistatę nepripažinti Italijos, kaip Abisinijos imperijos užkariautojos.

Prancūzija norinti taikos su visomis tautomis

Tautų S-gos posėdžiuose Ženevoje, Prancūzijos ministeris pirminkas Len Blum pasakė dedelę politinę kalbą, kurioje pabrėžė, kad Prancūzija norinti taikos su visomis pasaulio tautomis. Prancūzijos užsienio politika ir toliau būsianti vedama taip, kad išvengtų nesuspriamtųjų ir konfliktų su bet kuria valstybe.

— Italija nutarė atsaukti dalį savo kariuomenės iš Abisinijos, norėdama parodyti pasauliui, kad italai ne ginkio pageiba laikosi užkariautojų Abisinijoje.

— Europos laikraščiai rašo, kad Tautų S-gai nesitumt ginti Abisinijos Rytų Afrikoje vėl prasidėjęs karas su italais. Esą Negus ir jo ministrai siūptai tariasi organizuoti išnaujo abisi mečių kariuomenės dalis ir puliti italus.

— Rumunijoje prasidėjo didelis judėjimas prieš žydus. Įvyko keletas incidentų, kurie buvo likviduoti tik policijos pagalba.

Negrauz savintis, kas svetima.

Savintis tą, kas svetima yra savo rūšies žvargstė. Tai labai negrauzas ir negarbingas dalykas. Tačiau mėgstančių savintis, kas svetima žmonių ir pas mus atsiranda.

«Šviesos» Nr. 25 ir 26 kažkoks «poetas» J. B. Dirva (kuris pats, matyti, nieko nesugeba parašyti) nusirašė iš «Lietuvis Brazilijoje» mano eilėraštį «Se sučių Takeliai» ir įdėjo savo vardu. Gerbiamausias J. B. Dirva, jei pati nieko nemoki ir nesugebi parašyti, tai nesisavink, kas svetima, nes tai labai negrauzas ir negarbingas.

Mikas Nevedęs.

Kieno nuomonė nereikalinga

«Liet. Aidas Braz.» paskutiniame savo numeryje apie kolonijos vienybę rašo: «Lietuvio» nuomonė šiamo klausime (kolonijos vienybės — Red.) nereikalinga, nes ji neatstovauja jokios mūsų išivijų dalies (!). Truputį keista. Ar gi iš savo pusės norio paklausti, kokią organizaciją ar «išivijų dalį», anot «Aido» atstovauja patsai «Liet. Aidas Brazilijoje». Atsakymas visiems aiškūs — jokios «Aidas» turėtų objektyviai pagauti ir pasakyti, kad kaip tik jo paties nuomonė mums nereikalinga.

Lietuvis.

Reformų reikalu

«Šviesa» paskutiniame laiku daug rašo apie kolonijos vienybę. Jai kiek pritaria ir «Aidas». Sveikintinas dalykas būtų, jei mnėtų laikraščių kolonijos vienybės troškimus išikrųjų būtų nuoširdus. «Šviesos» nuomone, kolonijos vienybei pasiekti reikalinga «reformuoti» Liet. S-ga Brazilijoje. Tačiau nepasakoma kam ir kaip.

Mes gi manome, kad mums ne reformų reikia, bet tikro ir nuoširdaus vienybės noro. Tuštinis žodžiais kolonijos nekonstituosime. Čia reikalingas nuoširdus darbus. Parodykime darbu, kad išikrųjų vienybės troškime ir jos siekime. Jei jau kalbėti apie reformas, tai reikėtų rimtai pažiūrėti, kur jos reikalingos. Ar nereikalinga kartais «reformuoti» tą organizaciją, kurios dar S-goj nedalyvauja? Bet ir čia, mūsų nuomone, reikalinga ne pašas organizacijos «reformuoti», o bereikalingą užsispyrimą ir tušią ambiciją. Kada nuoširdžiai stengsimės šalinti ydą, kiekvieną mus skiriančią reikšni, tada tikrai rasime bendrą kalbą bent savo bendruose reikaluose. Čia reikia visiems parodyti sveikos iniciatyvos.

Kolonijos vienybės idėja.

Paskutiniame laiku pas mus daug kalbama apie kolonijos vienybę, konsolidaciją bendram darbui ir p. p. Vienybės idėja dar pavyėjo atvykus gerb. rašytojui p. M. Šalčiui.

Praeitą pirmadienį neįvykus «Grūdo» susirinkimui, p. M. Šalčius su visų mūsų laikraščių redaktorais ir dar keletais veikėjais pakviesti užėjo pas p.

Vinkanska. Čia susirinkusiųjų vardu mūsų sveičia sveikino p. Putysa. Mūsų kolonijos sveičias p. M. Šalčius pasakė trumpą kalbą, kurioje išreiškė džiaugsmą, kad Brazilijoje visų srovė ir įvairaus nusistatymo žmonės, nors privačiai sueina ir bendrai pasikalba. Tai esąs sveikas reiškinys, parodąs, kad visiems lietuviams reikia atsizadėti bereikalingos kovos, reikia prisiminti savo vyriausiąjį tikslą — kova dėl daugiau duonos ir tuo keliu krypti visą visuomeninį ir kultūrinį darbą. P. M. Šalčiaus kalba buvo palydėta gausiu plojimu. Tačiau to negana. Reikia ne tik gražioms sveikoms mintims entuziastiškai pritarti, bet jų neužmiršti ir jomis vadovautis. Kolonijos konsolidacijos reikalas senai pribrendęs. Reikia tik mažiau asmeniškų ambicijų, mažiau tuščio užsispyrimo, bet daugiau nuoširdumo. Kolonijos konsoliduoti reikia taip, kad iš to būtų apčiuopiamos naudos.

* * *

Redakcijoje yra laiskai:

A. Audickui, Dr. Basanavičiaus mokyklai, M. Bambalaitei, L. Baranskui, J. Balčiūnui, A. Davolytei, J. Duroenco, A. Juknevičiui, J. Kaminskui, J. Kazlauskui, P. Kareivai, J. Kučiui, A. Lileičiui, A. Liubčičiui, J. Lukošui, J. Pakeičiui, V. Paliokui, J. Rainiui, P. Ruzkytei, P. Rinkevičiui, N. Sakatauskaitėi, K. Šlumbai, J. Steponavičiui, T. Šabėvičiui, P. Steponavičiui, K. Stumavičiui, K. Šešelgiui, E. Šmitniui.

PASTABA: Laišku ėmėjai neturintieji išsipirkę pašto dėžutės — moka už laišką 200 reisų.

Administracija.

Pranešimai

LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOS POSĖDIS

įvyksta šeštadienį, liepos mėn. 4 d. 4 val. p. p., Lietuvių Namuose, rua Bandeirantes, 92.

Į posėdį pakviestas ir pažadėjo dalyvauti cerb. mūsų kolonijos sveičias p. Matas Šalčius.

Pirmininkas.

BRAZ. LIET. AERO KLUBO SUSINKIMAS.

BLAK visuotinas narių susirinkimas šauktamas kitą sekmadienį, liepos 12 d. 3 val. p. p. Dariaus ir Girėno varlo salėje, rua Lithuania Nr. 13, Mokoje.

Bus svarstomi svarbūs klausimai. Kviečiami ir sveičiai.

Valdyba.

RIO DE JANEIRO MIESTE «LIETUVIS» GAUNAMAS

pirkti pavieniais numeriais: «Vilnius» S-gos patalpoje, Praça Tiradentes Nr. 46 ir ant Largo da Lapa ir Avenida Mėn de Sā kampo laikraščių kioske.

„BRASILTUR“

Brazilika turizmo agentūra
Praça Ramos de Azevedo, 18—1 sblja

ŠAMADOS IR DOKUMENTAI
DEPOZITO CERIAI

LAIKAKORTĖS Į VISAS PASAULIO
ŠALIS.

Telsingas ir greitas patarnavimas

Palengvinamu mokėjimu.

Grandiozinis Sporto Vakaras.

ŠEŠTADIENĮ, LIEPOS 11 DIENĄ, LIET. NAMU SALĖJE, RUA BANDEIRANTES, 92.

Vakarą rengia «Lithuanijos» Bom Retiro skyrius. Bus vaidinama nepaprastai įdomi ir juokinga rašytojos Zemaiteės komedija

„TRYS MYLIMOS“.

Ateikite ir pamatysite, kaip vienas kavallerius tris mylėjo ir ne vienos net ko. Nepaprastai įdomus dalykas. Vaidina gori artistai. Režisuoja mokyt. Simas Bakšys. Tad, neužmirškite! — šeštadienį, liepos 11 d. Pradžia 8 val. vakaro. Pabaiga 4 val. ryto.

GRIEŽ P. V. OGŽEVAILOŠ VEDAMAS ORKESTRAS.

PAKVIETIMAI GAUNAMI VIETOJE.

Si sekmadieni Lietuvių Namų salėje, rua Bandeirantes, 92

DIDELIS SOKIU VAKARAS

Griež labai geras džaz-bandas. Pradžia 7 val. vakaro. Tik čia atilankę gražiai ir jaukiai pasilinksminsite ir pašoksitė. Visi banderantes, 92. Sokijų vakarai jau rengiami kiekvieną sekmadienį.